

Maryse Condé

**Eu, Tituba, vrăjitoarea
neagră din Salem**

Traducere din limba franceză
și note de Alexandra Cozmolici

Lui Samuel Parris i s-a încleștat gura și din ea n-a mai rămas decât o dungă mică, sângerie. A slăbit strânsoarea doar cât să întrebe:

— Mary Sibley?

Totuși, era clar că n-aveam să mă socotesc cu ea, cel puțin nu atunci, căci o șleahță de vipere se năpustiseră în salon. Boala gonea și le atinsese și pe alte fete din sat. Una după alta, Ann Putnam, Mercy Lewis, Mary Walcott căzuseră și ele lovite de aceeași dambla ce fusese pusă pe seama Vicleanului.

Din nordul în sudul Salemului, peste închisorile de lemn ale caselor lui, peste adăposturile de animale și câmpurile lui de ienupăr și margarete se înălța un vuiet nedeslușit de voci. Voci de „posedate”. Voci de părinți înspăimântați. Voci de slujitori și de apropiați ce voiau să le vină în ajutor. Samuel Parris părea foarte sătul:

— Măine mă duc la Boston să cer sfatul autorităților. Ce aveam de pierdut?

Mi-am ridicat fusta deasupra saboșilor de lemn care-mi făceau rană și am fugit la Ann și la Thomas Putnam. Thomas Putnam era, fără urmă de tăgadă, unul dintre cei mai norocoși bărbați din Salem. Namila asta de om, grozav cu pălăria lui cu boruri de un metru jur-împrejur și pelerina grea din stofă englezească, se potrivea ca nuca-n perete cu nevastă-sa, despre care toată lumea șușotea că e nebună. Nu o dată fata lor, micuța Ann, mi-a zis că maică-sa ar vrea să vorbească cu mine despre vedeniile ei.

— Ce vedenii?

— Îi vede pe unii arzând în iad!

Se înțelege că, după ce-a spus asta, am preferat să mă feresc cu orice chip de Ann Putnam!

Nimeni din mulțimea adunată în casa familiei Putnam nu m-a băgat în seamă, așa că am putut să privesc în voie trăsneala micuței Ann. La un moment dat s-a ridicat, a arătat cu degetul spre perete și a spus pe un ton jucat:

— Acolo, acolo, îl văd cu nasul lui ca un cioc de vultur, cu ochii lui ca niște gheme de foc și trupul acoperit de blană. Acolo, acolo, îl văd!

La ce să te aștepți? Să vezi că oamenii ăia în toată firea râd de ea, după care-ncearcă să-i potolească spaimile de copil? În loc de asta, cei de față s-au îmbulzit care încotro, au căzut în genunchi, spunând rugăciuni și recitând psalmi. Singura care și-a pus mâinile în șolduri și și-a dat capul pe spate izbucnind în râs a fost Sarah Good. Ba chiar a zis:

— Dar ce mai aștepți de nu te duci să dansezi cu el? Dacă sunt lighioane de-ale lui în încăperea asta, eu cred că tu ești una dintre ele!

Pe urmă a luat-o pe fetița ei Dorcas de mână și-a plecat. Ar fi trebuit să fac și eu la fel. Căci, în învălmășeala pe care au stârnit-o cuvintele ei aspre, fiecare s-a uitat la cel de lângă el și așa au dat de mine în colțul unde mă pitisem.

Conița Pope a aruncat prima piatră:

— Ce mai vecină ne-a adus în sat și Samuel Parris! De fapt, n-a izbutit să scoată aur și-a încercat dup-ăia să-l obțină cu ajutorul ciorii ăsteia blestemată!

Conița Pope era nemăritată, ca multe alte femei din Salem, și toată ziua nu făcea decât să ducă vorba de la o casă la alta. Era prima care știa de ce a murit un prunc sau de ce o femeie are pântecul sterp... și de obicei o ocolea toată lumea. De data asta, totuși, au fost de partea ei. Conița Hutchinson i-a călcat pe urme și-a aruncat și ea o piatră:

— De când a venit în sat cu fețele astea de doliu după el mi-am dat seama c-a adus nenorocirea! Și acum nenorocirea se abate asupra noastră.

Ce-aș fi putut zice în apărarea mea?

Spre marea mea mirare, conița Elizabeth Proctor, care privea cu obidă la toate astea, a îndrăznit să ridice glasul:

— Nu vă pripiti să condamnați înainte de ceasul judecătii! Nu știm dacă a fost vrăjitorie...

Zece voci au sărit s-o înăbușe pe-a ei:

— Ba da! Ba da! Așa a mărturisit doctorul Griggs!

Conița Proctor a ridicat din umeri cu îndrăzneală:

— Așa, și? Nu s-a mai pomenit să se înșele și doctorii? Oare nu tot doctorul Griggs a dus-o la groapă pe nevasta lui Nathaniel Bayley tămăduindu-i gâtul când ea avea, de fapt, sângele otrăvit?

— Nu vă mai osteniți așa pentru mine, conică Proctor! Scuipe broasca cât o vrea, trandafirii miros la fel!

Aș fi putut să găsec o vorbă de duh mai potrivită, asta-i clar, căci dușmancele mele n-au stat pe gânduri și mi-au aruncat, pufnind în răs:

— Și, mă rog, cine-i trandafirul aici? Tu ești? Tu ești? Biata Tituba, n-ai nimerit-o, n-ai nimerit culoarea.

Chiar dacă Man Yaya și Abena, mama mea, nu-mi mai vorbeau, le simțeam prezența liniștitoare în jurul meu când și când. Mai ales dimineața, o umbră subțire se agăța de perdeaua de la camera mea, după care se învârtejea pe lângă pat și îmi transmitea, așa, fără trup, cum era, o căldură nemaipomenită. O recunoșteam atunci pe Abena, cu mireasma ei de caprifoi, care se răspândea în cămăruța mea prăpădită. Mirosul lui Man Yaya era mai puternic, aproape iute ca o mirodenie, dar și mai greu de prins. Man Yaya nu-mi transmitea căldură, dar îmi dădea un soi de sprinteneală, convingerea că, până la urmă, nimic nu avea să mă răpună. Dacă ar fi să judecăm mai simplu, aș zice că Man Yaya îmi aducea speranța, pe când Abena, mama mea, alinarea. Totuși, se înțelege că, în fața pericolelor mari ce mă pândeau, aș fi avut nevoie de o legătură mai directă. De cuvinte. Câteodată, nimic nu poate avea greutatea cuvintelor. Adesea mincinoase, adesea înșelătoare, sunt întotdeauna alinări de neînlocuit.

Într-un ungher împrejmuț, în spatele casei, creșteam păsări, pentru care John Indian îmi înjghebase un coteț. Nu de puține ori le sacrificasem pentru spiritele mele dragi. Dar acum aveam nevoie de alți trimiși către ele. La două case de noi, bătrâna conia Huntchinson se lăuda cu turma ei de oi, și era mândră mai ales de una, cu lâna albă ca neaua și cu o stea în frunte. Când au mijit zorii și cântul cocoșilor le-a vestit sătenilor din Salem că venise vremea să-i dea ascultare dumnezeului lor și

să se urnească la muncă, un păstor pe care-l tocmise conia Huntchinson tocmai pornea spre pășunea comună de la marginea satului cu doi sau trei câini în urma lui. În privința asta, conia avusese chiar niște neînțelegeri, căci nu voise să plătească pentru pășunat. Așa era Salemul. O comunitate în care oamenii furau, înșelau, tâlhăreau, la adăpostul numelui lui Dumnezeu! Și degeaba legea îi însemna pe hoți cu un B¹, le tăia urechile, le smulgea limba, că nelegiuirile tot nu conteneau.

Spun asta ca să se înțeleagă că am furat o hoată fără să crâcnesc!

Am dezlegat funia de la poarta ocolului și m-am strecurat printre animalele moleșite, ce s-au speriat numai-decât. Am zărit oaia. Întâi s-a zbătut, opintindu-se tare pe picioarele dinapoi. Dar aveam mai multă putere decât ea și a trebuit să mă urmeze.

Am târât-o la marginea pădurii.

O clipă ne-am privit una pe alta, ea victima, eu călăul, cu toate că tremuram la rândul meu, o imploram să mă ierte și să-mi poarte rugăciunile prin sacrificiul sângelui ei. Pe urmă i-am luat gâtul dintr-o mișcare scurtă, precisă. M-am uns pe frunte cu sângele ei proaspăt. Pe urmă am golit-o de măruntaie, fără să bag în seamă duhoarea organelor și murdăria din mațele ei. Leșul i l-am tăiat pe din patru și am închinat bucățile în fiecare din cele patru zări înainte să le aduc ofrandă spiritelor mele.

---

1. De la *Burglary* („hoție” în engleză) (n.ed.orig.).

După care m-am prosternat, înălțând în minte rugăciuni și incantații. Ar fi venit oare să-mi vorbească cele cărora le datoram viața? Aveam nevoie de ele. Nu mai eram pe pământul meu. Nu-l aveam decât pe bărbatul meu. Trebuise să-miucid copilul. Așa c-aveam nevoie de ele, de cele datorită cărora mă născusem. N-aș putea spune cât timp am rămas așa. Apoi am auzit un zgomot în tufișuri. Man Yaya și Abena, mama mea, îmi apăruseră dinainte. Aveau oare să rupă, într-un final, tăcerea aia ce ne despărțea ca un zid? Inima-mi bătea mai să-mi sară din piept. Într-un final, Man Yaya mi-a grăit:

— Nu fi speriată, Tituba! Doar știi că nenorocul e geamănul negrului! Se naște odată cu el, se culcă odată cu el, sugă de la același sân ofilit ca el. Îi mănâncă peștele din paner. Totuși, negrul nu se lasă doborât. Și strădaniile celor ce vor să-l radă de pe fața pământului vor fi zadarnice. Dintre toți numai tu o să supraviețuiești!

— O să mă mai întorc în Barbados? am întrebat-o eu cu deznădejde.

— Mă întrebi? a zis Man Yaya ridicând din umeri.

Pe urmă a făcut un semn și-a dispărut. Abena, mama mea, a mai zăbovit o vreme, lăsând să-i scape, ca de obicei, mai multe suspine. Pe urmă s-a dus și ea, fără să-mi dea alte lămuriri.

M-am ridicat întru câțva liniștită. Cu toate că era frig, muștele începuseră să tragă la sângele proaspăt și la carnea caldă încă. M-am întors în sat când deja răsuna cântul cocoșilor. Nu mi-am dat seama cât timp se scursese așa, în rugăciune. Sarah Huntchinson tocmai fusese